

Einesuutisia

Journalismissa on viime vuosina tullut kovasti muotiin eräänlainen einesajattelu. Se tarkoittaa sitä, että toimittajat eivät viitsi itse tehdä juttuja valmiiksi asti, vaan pyytävät lukijoilta tarinoita milloin mistäkin. Lehtimiesten tehtäväksi jää kirjoittaa vain otsikko ja jonkinlainen johdanto sekä kenties hieman viimeistellä lukijajuttujen kieliasua. Parhaassa tapauksessa myös kuvat saadaan suoraan lukijoiden kännykkäkameroista. Tällä tavalla saadaan halvalla erinomaista täytettä lehtiin ja muuallekin. Monesti lukijoiden tarinat ovat kiinnostavampia kuin tiukan asialliset uutisraportit kunnanhallituksen kokouksesta tai Kreikan vakuuspaketeista. Ketäpä ei kiinnostaisi kurkistella lähimmäisten yksityiselämään, varsinkin jos aihepiirit ovat tarpeeksi kuohuttavia, kuten ”Elämäni hurjin seksikokemus”, tai ”Sitä hirviönaapurია en unohda koskaan”, tai ”Kohdellaanko myös sinun isoäitiäsi hoivakodissa näin törkeästi!?”. Ja jokaisen otsikon alla on tietysti huomautus: ”Lukijat kertovat” tai ”Tositarinoita todellisesta elämästä”.

Tuollaiseen otsikointiin on varmasti vaikuttanut osaltaan myös internet. Siellä ei kalastella perinteiseen tapaan levikkiä, vaan klikkauksia. Siksi otsikot jätetään tahallaan sumeiksi, jotta lukijan on pakko klikata saadakseen asiasta edes jotain selvää. Ei tule enää kuuloonkaan, että julkkiksen yllätysvauvasta kerrottaisiin kaikki heti otsikossa: ”Lyyli Leväperä synnytti kolmikiloisen tyttären!!!” Eihän tuollaista kukaan klikkaa, koska kaikki on paljastettu jo lyhyessä otsikossa. Nettiä varten otsikko pitää laatia näin: ”Katso tästä, synnyttikö Lyyli Leväperä pojan vai tyttären vai minkä!” Jos homma viedään ihan huippuunsa, MTV3:n Seitsemän uutisissa vain vihjaistaan, että Leväperien perheessä on tapahtunut jotakin, ja vinkataan salaperäisesti, että ”Lue nettisivuiltamme, kuka synnytti kuinka painavan minkä.”

Koska kiinnostusero perinteisten uutisjuttujen ja einesjournalismin välillä on suuri, miksei tuota tarinankerrontaa ja arvuuttelua vietäisi myös sellaisiin uutisiin, joiden lukeminen olisi oikeasti hyödyllistä, tärkeää ja valistavaa? Ei kukaan jaksa kiinnostua, jos kerrotaan, että valtion budjetin loppusumma on ensi vuodeksi kuudeksankymmentä biljardia ja verokiila levenee yläpäästään 16,4 prosenttiyksikköä. Jos sen sijaan lukijat saisivat itse kertoa suhteestaan budjettiin otsikolla ”Karmeimmat kokemukset tappajabudjetin kynsissä! Lapsiuhrit ja riistetyt äidit kertovat!”, valtiontalouden ongelmat avautuisivat jokaiselle ja hallitus vaihdettaisiin ennaikaisissa vaaleissa.

Ja vaikka kuntaministeri Henna Virkkunen kiertäisi seitsemään kertaan kaikki Suomen kunnat mainostamassa kuntauudistusta, hän ei pääsisi lähellekään sitä huomioarvoa, joka olisi saatavissa yhdellä huolellisesti laaditulla otsikolla: ”Harrastaako naapurisi yön pimeydessä kuntien pakkoliitoksia. Herkullisimmat paljastukset lukijaimme kertomina. Katso täältä oman kuntasi kohtalo. Usko tai älä!”

